



REGLEMENTE

för handläggning av särskild kollektivtrafik

Färdtjänst

Länsfärdtjänst

Riksfärdtjänst



Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
REGLEMENTE FÖR HANDLÄGGNING AV FÄRDTJÄNST, LÄNSFÄRDTJÄNST OCH RIKSFÄRDTJÄNST	4
VAD ÄR FÄRDTJÄNST?	4
ORGANISATION	4
DEN KOMMUNALA FÄRDTJÄNSTENS INNEHÅLL OCH OMFATTNING	4
BESTÄLLNING AV RESA	5
ÅTERKOMMANDE RESA	5
VEM HAR RÄTT TILL FÄRDTJÄNST?	5
BEHOVSGRUPPER	5
NÄR HAR MAN INTE RÄTT TILL FÄRDTJÄNST?	6
FÄRDSÄTT	7
ANVISAT FORDON	7
1. Allmän kollektivtrafik	7
2. Särskild kollektivtrafik	7
RESOR UTAN SAMÅKNING	7
AVGIFT	7
SERVICE OCH HJÄLP VID FÄRDTJÄNSTRESA	8
BAGAGE OCH HJÄLPMEDEL	8
HJÄLP FÖRE OCH EFTER RESAN SAMT EXTRAHJÄLP	8
LYFTHJÄLP I TRAPPOR	8
LIGGANDE TRANSPORT	8
MEDRESENÄR OCH LEDSAGARE	9
MEDRESENÄR I FÄRDTJÄNSTEN	9
LEDSAGARE I FÄRDTJÄNSTEN	9
LEDSAGARE I ALLMÄN KOLLEKTIVTRAFIK	9
DJUR I FÄRDTJÄNSTEN	9
RESOR MELLAN OCH I ANDRA KOMMUNER	9
RESOR MELLAN KOMMUNER	9
RESOR I ANDRA KOMMUNER INOM ÖSTERGÖTLAND	9
RESOR I ANDRA KOMMUNER UTANFÖR ÖSTERGÖTLAND	10
ANSÖKAN OCH BESLUT OM FÄRDTJÄNST	10



FÄRDTJÄNSTUTREDNING	10
LÄKARUTLÅTANDE	10
BESLUT	10
TILLSTÄNDETS GILTIGHET, OMPRÖVNING OCH FÖRLÄNGNING	10
AVSLAG ELLER DELAVSLAG	11
LÄNSFÄRDTJÄNST	11
RIKSFÄRDTJÄNST	11
VEM HAR RÄTT TILL RIKSFÄRDTJÄNST?	12
NÄR KAN RIKSFÄRDTJÄNST INTE BEVILJAS?.....	12
FÄRDSÄTT	13
BUSS ELLER TÅG MED LEDSAGARE.....	13
FLYG	14
FÄRDTJÄNSTFORDON HELA RESVÄGEN	14
AVGIFT	14
MEDRESENÄR OCH LEDSAGARE VID RIKSFÄRDTJÄNSTRESA.....	14
MEDRESENÄR	14
LEDSAGARE	15
ANSÖKAN OCH BESLUT OM RIKSFÄRDTJÄNST	15
RIKSFÄRDTJÄNSTUTREDNING	15
LÄKARUTLÅTANDE	15
BESLUT	16
AVSLAG OCH ÖVERKLAGANDE.....	16

Bilagor:

- Lag om färdtjänst (1997:736)
- Lag om riksfärdtjänst (1997:735)



Reglemente för handläggning av färdtjänst, länsfärdtjänst och riksfärdtjänst

Vad är färdtjänst?

Färdtjänst är en form av kollektivtrafik och ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Därför kallas den särskild kollektivtrafik. Färdtjänst ska göra det möjligt för personer med varaktiga funktionsnedsättningar att förflytta sig på egen hand.

Den allmänna kollektivtrafiken är till stor del anpassad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att färdtjänstresor kan ske både med allmän kollektivtrafik som är anpassade för personer med funktionsnedsättning och med särskilda färdtjänstfordon, till exempel specialfordon med ramp eller lift. I områden där den allmänna kollektivtrafiken är anpassad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättning utförs som regel inte resor med färdtjänstfordon.

Beslut om färdtjänst fattas enligt lag om färdtjänst (1997:736).

Organisation

Varje kommun ansvarar för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen. Kommunstyrelsen har ansvaret för färdtjänsten inom Söderköpings kommun. Styrelsens uppgift är att samordna de resurser som finns inom verksamhetsområdet så att allmän kollektivtrafik, färdtjänst och skolskjuts samordnas på bästa möjliga sätt.

Den kommunala färdtjänstens innehåll och omfattning Färdtjänstillståndet berättigar till resor inom kommunen och med de fordon som är upphandlade för samhällsbetalda resor. Resorna samordnas, vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det. Färdtjänstresenären har rätt att göra det antal resor denne har behov av. Fler resor än vad som i praktiken går att genomföra med den allmänna kollektivtrafiken kan dock inte krävas. Färdtjänstresenären uppmanas att planera sina resor. Färdtjänstillståndet gäller även för resor mellan kommunerna i länet.

Färdtjänstresor kan ske:

måndag-torsdag	klockan 06.00-23.00
fredag-lördag	klockan 06.00-01.00
söndag och helgdag	klockan 06.00-23.00



Beställning av resa

- Beställning av färdtjänstresa inom Söderköpings kommun kan göras vardagar under kontorstid, klockan 08.00-12.00-13.00-16.00. Lördag, sön- och helgdag kan beställning ske mellan klockan 09.00 – 14.00.
- En resa beställs senast 1 timme före det att resan ska påbörjas. Resan ska garanteras inom två timmar från den tid då resenären kontaktat beställningscentralen. Resan kan beställas upp till 14 dagar i förväg. Avbeställning av resa ska göras så fort behovet av resa upphört eller ändrats.
- Resan får förlängas maximalt 45 minuter på grund av samåkning.
- För samordning av resa inom tätorten medges en förskjutning av tiden för att hämta resenär med \pm 45 minuter från önskad avresetid, för resor utanför tätorten \pm 60 minuter.
- När resenären har en viktig tid att passa ska det uppges vid beställningen av resan, för att kunna garanteras att vara framme i tid.
- Färdtjänstfordonet ska hämta färdtjänstresenären senast 20 minuter efter överenskommen tid.

Färdtjänstresenären ska beställa sjuk- och behandlingsresa via beställningscentralen på samma sätt som vid en färdtjänstresa. Vid beställningen ska resenären uppges att det är en sjukresa.

Återkommande resa

Resenärer som åker regelmässigt vissa dagar eller tider och gör det under minst fem kalenderveckor kan beställa återkommande resor hos beställningscentralen.

Vem har rätt till färdtjänst?

För att beviljas färdtjänst krävs att den sökande är folkbokförd i Söderköpings kommun.

Enligt 7 § lag om färdtjänst ska den sökande ha funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Om sökanden är under 18 år ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen ska ha en beräknad varaktighet på minst tre - sex månader efter individuell prövning.

Behovsgrupper

De bakomliggande orsakerna till funktionsnedsättningen kan vara av olika slag. Färdtjänst beviljas om funktionsförmågan är så nedsatt att den allmänna kollektivtrafiken inte kan utnyttjas på egen hand, eller om resor endast kan ske med väsentliga svårigheter. Med kollektivtrafik avses även kompletteringstrafik i glesbygd.

Nedan följer några exempel på funktionsnedsättningar som kan ge rätt till färdtjänst:

- Nedsatt gång- och rörelseförmåga
- Ofta och återkommande anfall av epilepsi



- Grav yrsel
- Grav kärlekskramp
- Psykisk fobi
- Orienteringssvårigheter på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning
- Grav synnedsättning

Om färdtjänstillstånd ska beviljas för en sökande med synnedsättning får inte synskärpan överstiga 0,2. Tillsammans med andra grava syninskränkningar kan högre synskärpa ge rätt till färdtjänst. Vid bedömning ska hänsyn tas till den enskildes förmåga. Yngre personer har i allmänhet större förutsättningar att själva klara resor med kollektivtrafiken än äldre som drabbats av motsvarande synskada i sen ålder.

Psykiskt utvecklingsstörda med påtagliga svårigheter att orientera sig kan beviljas färdtjänstillstånd. Psykiska problem, exempelvis olika slag av fobier, berättigar till färdtjänst i de fall problemen kan uppstå vid själva resandet. Sådana problem ska vara väl styrkta.

En funktionsnedsättning som i sig inte berättigar till färdtjänst kan tillsammans med ytterligare funktionsnedsättningar utgöra grund för färdtjänstillstånd. Funktionsnedsättningarna ska ha en beräknad varaktighet på minst tre - sex månader.

När en ansökan om färdtjänst prövas, beaktas den allt bättre tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken.

När har man inte rätt till färdtjänst?

Färdtjänst beviljas inte på grund av att det saknas allmänna kommunikationer. Lång väg till busshållplats eller ett glest utbud av allmänna kommunikationer är inte skäl som i sig berättigar till färdtjänst.

Funktionsnedsättning som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till färdtjänst.

Barn under tio år kan som regel inte beviljas resor med färdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte med kollektivtrafiken utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare. Beslut om färdtjänst kan dock fattas om barnet på grund av sin funktionsnedsättning har skrymmande hjälpmedel, är starkt infektionskänsligt eller om funktionsnedsättningen i sig omöjliggör resa med kollektivtrafiken trots medverkan av förälder eller annan vårdnadshavare.

Resor som av någon annan anledning bekostas av det allmänna kan inte bli aktuella som färdtjänstresor, till exempel resor bekostade av Försäkringskassan.

Utflyktsresor eller gruppresor som olika verksamheter i allmän eller privat regi anordnar kan inte ske med färdtjänst.



Färdsätt

Enligt 9§ lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om vilket färd sätt som får användas och vilken service som ingår. Färdtjänstresor inom Söderköpings kommun kan ske på olika sätt beroende av den enskildes funktionsnedsättning och vilka färdmedel som finns på den aktuella ressträckan.

Anvisat fordon

Resor utförs med **anvisat fordon** och **färdsätt** utifrån den enskildes funktionsnedsättning.

I följande ordning blir resenären anvisad lämpligt färd sätt utifrån sina individuella förutsättningar:

1. Allmän kollektivtrafik

I första hand sker resorna med **allmän kollektivtrafik** som är anpassade för personer med funktionsnedsättning. Merparten av alla bussar har ramp eller liknande och rullstolsplats. Det finns särskilda knappar att trycka på om resenären behöver hjälp av föraren vid på- eller avstigning. Ombyggda hållplatser, automatiska högtalarutrop och informationstavlor i realtid underlättar resandet och bidrar till en tryggare resa.

2. Särskild kollektivtrafik

I de områden där kollektivtrafiken ännu inte är anpassad för personer med funktionsnedsättning, eller där det inte finns kompletteringstrafik, får färdtjänstresenären resa med särskild kollektivtrafik till exempel personbil eller specialfordon med ramp eller lift. Särskild kollektivtrafik blir även aktuell för den som på grund av funktionsnedsättning inte kan resa med den allmänna kollektivtrafiken.

Resor utan samåkning

För att beviljas resor utan samåkning krävs att funktionsnedsättningen omöjliggör kontakt med andra resenärer, till exempel vid grav allergi eller hög infektionskänslighet. Rätten till undantag från samåkning ska alltid prövas individuellt.

Avgift

Enligt 11 § lag om färdtjänst bestämmer kommunen grunderna för avgifterna i färdtjänsten.

- Betalning av resan ska ske innan den påbörjats.
- Färdtjänstresenären betalar kontant eller laddar sitt resekort för färdtjänst med ÖstgötaTrafikens periodkort med giltighet län.
- Den som är färdtjänstberättigad omfattas av ÖstgötaTrafikens seniorrabatt för periodkort.
- Pris för barn och ungdom gäller från och med den dag färdtjänstresenären fyller 12 år fram till den dag den fyller 26 år.
- Ett barn under 12 år som är färdtjänstberättigad och åker ensam vid färdtjänstresa eller tillsammans med ledsagare betalar ungdomsavgift.



- Ett barn under 12 år som är färdtjänstberättigad och har en betalande vuxen (medresenär) med sig åker gratis.

Färdtjänstresenär som beställer en sjukresa betalar gällande färdtjänstavgift. Avgiften är maximerad till landstingets avgift för sjukresor.

Färdtjänstresenär som kan göra en returresa inom 60 minuter från framresans starttid behöver inte betala ny avgift.

Service och hjälp vid färdtjänstresa

I färdtjänstservicen ingår alltid hjälp av föraren att komma i och ur fordonet, hjälp med säkerhetsbälte, förflyttningshjälpmedel samt att följa resenären till och från ytterentrén.

Bagage och hjälpmedel

Den mängd bagage som kan bäras obehindrat av en person får tas med, samt personligt förflyttningshjälpmedel. Vid enstaka tillfällen då behov finns att ta med en extra rullstol eller något annat hjälpmedel som behövs på besöksplatsen, kan kommunens trafiksamordnare eller trafikassistent ge beställningscentralen och färdtjänstförarna en tillfällig instruktion om det. Det är dock inte möjligt att ta med alla former av hjälpmedel då de inte kan sättas fast på ett trafiksäkert sätt.

Hjälp före och efter resan samt extrahjälp

Extrahjälp av föraren med att hämtas och lämnas inomhus kan beviljas personer som inte har förmåga att på egen hand ta sig till och från entrén. Det kan vara personer som på grund av funktionsnedsättning till exempel behöver hjälp i trappa, hjälp med att öppna dörrar, hjälpmedel eller att hitta rätt adress. Enbart behov av att bära väskor och kassar ger inte rätt till extrahjälp.

Bedöms färdtjänstresenären i huvudsak klara att ta sig ut från bostaden eller beställd adress på egen hand kan inte extrahjälp beviljas för behov som uppstår vid enstaka resmål.

Vid de tillfällen en medresenär eller en ledsagare finns med kan inte färdtjänstresenären få extrahjälp av föraren. Den hjälpen får medresenären eller ledsagaren bistå med.

Lyfthjälp i trappor

Servicen utförs endast i begränsad omfattning, maximalt för fyra enkelresor per månad exklusive sjukresor. Servicen omfattar bärhjälp i trappor till och från entrén, inte i trappor inne i bostaden. Bärhjälp i trappor ska beställas senast dagen före önskad resdag.

Liggande transport

Rätten till liggande transport ska alltid prövas individuellt. Förutsättningen är att färdtjänstresenären inte klarar att sitta ens kortare stunder. Av arbetsmiljömässiga skäl utförs servicen endast i begränsad omfattning, maximalt för fyra enkelresor per månad



exklusive sjukresor. Resenären bärs på en bår. Liggande transport ska beställas senast dagen före önskad resdag eftersom fordonet ska iordningställas.

Medresenär och ledsagare

Medresenär i färdtjänsten

Färdtjänstberättigade har rätt att ta med sig **en medresenär** samt barn under 16 år, maximalt så många som ryms i ett fordon. Medresenärer samt barn över 12 år betalar samma egenavgift som den färdtjänstberättigade. Barn som är 0-11 år åker gratis tillsammans med betalande färdtjänstresenär.

Ledsagare i färdtjänsten

Färdtjänstberättigad kan beviljas rätt att ta med sig ledsagare som ska ge stöd och hjälp till resenären under själva färdtjänstresan om det krävs för att resan ska kunna genomföras. Ledsagare beviljas då den hjälp föraren kan tillhandahålla inte är tillräcklig. För ledsagare betalas ingen egenavgift. Behovet av ledsagare ska finnas vid samtliga resor för att det ska beviljas.

Ledsagare i allmän kollektivtrafik

Samtliga som beviljas färdtjänststillstånd i Söderköpings kommun har rätt att ta med en gratis ledsagare på all allmän kollektivtrafik som ÖstgötaTrafiken driver.

Djur i färdtjänsten

Husdjur får medföras i färdtjänsten. Större djur ska transporteras i lastutrymmet i kombibilar om inte den resande måste åka specialfordon. Katt och mindre djur ska alltid transporteras i bur eller liknande.

För hund eller annat djur som följer med färdtjänstresenär vid resa betalas kontant avgift för ungdom. Djur som bärs i bur eller väska liksom ledarhund och servicehund åker kostnadsfritt.

Resor mellan och i andra kommuner

Resor mellan kommuner

Enligt 3 § lag om färdtjänst kan färdtjänststillståndet även gälla för begränsat antal resor mellan kommunen och en närliggande kommun om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att sökande har sitt arbete i en grannkommun eller måste göra en nödvändig serviceresor till en närliggande kommun. För resor mellan kommuner inom Östergötland gäller länsfärdtjänst (se sidan 10). Vid längre resor gäller oftast bestämmelserna för riksfärdtjänst (se sidan 11).

Resor i andra kommuner inom Östergötland

Färdtjänststillståndet gäller för resor inom en annan kommun i Östergötlands län. Resan bokas via regionbeställningscentralen.



Resor i andra kommuner utanför Östergötland

Resor i andra kommuner utanför Östergötland gäller endast vid riksgymnasium för rörelsehindrade ungdomar eftersom det inte är möjligt att ändra folkbokföringsadress. Centrala Studiemedelsnämnden bekostar dock resor mellan bostaden på orten och skolan samt ett visst antal hemresor till Söderköping för dessa elever.

Ansökan och beslut om färdtjänst

Ansökan om färdtjänst görs hos Kommunstyrelsens Tekniska förvaltning, trafiksamordnaren. Därefter utreds ansökan av biståndshandläggare som har delegation att utreda färdtjänstillstånd. Trafiksamordnaren i kommunen har sedan delegation att fatta beslut i färdtjänstärenden.

Färdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och biståndshandläggaren. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst dokumenteras i färdtjänstutredningen. Förvaltningslagens regler för handläggning av ärenden gäller.

Läkarutlåtande

Om samtalet med sökande inte ger tillräckligt underlag för beslut kan kontakt tas med hemtjänsten, disktriktsköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande. Det sker i samråd med sökande. Om osäkerhet kvarstår gällande den sökandes möjlighet att förflytta sig på egen hand, att använda allmän kollektivtrafik eller funktionsnedsättningens varaktighet, kan det bli nödvändigt att begära in ett läkarutlåtande. Ett läkarutlåtande i sig berättigar inte till färdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Om så krävs bör ett specialistläkarutlåtande begäras. Ett läkarutlåtande ska i första hand vara formulerat på de blanketter som är särskilt utformade för ändamålet.

Beslut

Beslutet om färdtjänst ska delges skriftligt och innehålla giltighetstid samt vilka färdsätt som gäller samt eventuella särskilda villkor som är kopplat till tillståndet.

Om uppgift av annan part tillförts ärendet i efterhand, får enligt 17§ Förvaltningslagen inte ett ärende avgöras utan att den sökande har underrättats om uppgiften.

Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtande och färdtjänstutredning kommuniceras till sökande före beslut. Om sökande anser att någon uppgift är oriktig ska det antecknas och ingå i beslutsunderlaget.

Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning

Vid beslut om färdtjänstillstånd kan giltighetstiden fastställas till minst sex månader och längst fem år. Då osäkerhet råder om funktionsnedsättningens varaktighet, ska beslut om kortast möjliga giltighetstid alltid fattas.



Omprovning/förnyelse av ett tillstånd ska alltid vara kopplat till en ny utredning. Ansökan ska alltid vara initierad av den sökande.

I de fall den sökande på grund av funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig vintertid, kan vinterfärdtjänst beviljas. Tillståndet medger resor från den 1 november till den 30 april.

Enligt 12 § lag om färdtjänst får ett tillstånd återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.

Även föreskrifter och villkor får ändras om ändrade förhållanden föranleder det.

Avslag eller delavslag

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering. Om den enskilde är missnöjd med beslutet kan det överklagas till länsrätten som gör en fullständig prövning av ärendet. Vid avslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till Tekniska förvaltningen, trafiksamordnaren, inom tre veckor från det att den enskilde fick del av beslutet. Delegat avgör om det finns skäl för omprovning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till länsrätten. Ansvarig biståndshandläggare är skyldig att hjälpa den enskilde med överklagandet om så önskas.

Länsfärdtjänst

Ett beslut om färdtjänstillstånd i Söderköpings kommun innebär att tillståndshavaren har rätt att genomföra resor mellan kommunerna i Östergötlands län, det vill säga länsfärdtjänst. Den lokala trafikmyndigheten meddelar regler för vilket sätt resor inom länet kan ske och med vilka färdmedel. Ansvarig beslutsfattare tar beslut om tillståndsnivå i länsfärdtjänsten. Dispens från tidtabellen i länsfärdtjänsten medges vanligtvis inte.

Riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är resor som sker inom Sverige från en kommun till en annan. För resor mellan kommuner i Östergötlands län gäller länsfärdtjänst. Ansökan om riksfärdtjänst görs hos Kommunstyrelsens Samhällsbyggnadskontor, trafiksamordnare. Ansökan utreds av trafiksamordnaren som har delegation att utreda och fatta beslut om riksfärdtjänstillstånd. Något generellt tillstånd för riksfärdtjänst kan inte utfärdas eftersom varje resa kräver individuell prövning.

Riksfärdtjänst innebär att ersättning lämnas för reskostnader, om den sökandes funktionsnedsättning är så stort att resan inte kan företas till normala reskostnader. Med normala reskostnader avses motsvarande resa med tåg i andra klass eller motsvarande färdmedel.



Riksfärdtjänstresor sker i första hand med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare och i andra hand med särskilt anpassade färdtjänstfordon.

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst (1997:735).

Vem har rätt till riksfärdtjänst?

Enligt 1 § lag om riksfärdtjänst ska funktionsnedsättningen vara stor och varaktig. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla, oro och allmänna svårigheter att resa med den allmänna kollektivtrafiken räcker inte för att vara berättigad till riksfärdtjänst. Enligt 5 § i samma lag ska funktionsnedsättningen medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader. Det innebär att resor inte kan genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan ges av trafikföretaget.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionsnedsättningar eller sjukdomar. Funktionsnedsättningen ska ha en beräknad varaktighet på minst sex månader efter individuell prövning.

Enligt 4 § lag om riksfärdtjänst prövas frågor om tillstånd av den kommun där den sökande är folkbokförd.

Om den sökande har flera funktionsnedsättningar, och det vid en samlad bedömning anses skäligt, bör riksfärdtjänst dock kunna beviljas i vissa fall, även om varje funktionsnedsättning i sig inte är berättigande.

För att godkännas som riksfärdtjänstresa ska resan göras inom landet och ändamålet ska vara rekreation, fritidsresa eller annan enskild angelägenhet.

När kan riksfärdtjänst inte beviljas?

Om den sökande bedöms klara av att resa med tåg, buss eller flyg på egen hand med ordinarie hjälp av trafikbolaget kan inte riksfärdtjänst beviljas.

Glest utbud av tågförbindelse är inte något skäl som i sig berättigar till riksfärdtjänstresa med bil. Bedöms sökande att klara en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänstresa med annat färdmedel bli aktuell på grund av att tågtiderna inte passar eller att ledsagare inte kan ordnas.

Barn under tio år kan som regel inte beviljas riksfärdtjänst. (Se reglerna för färdtjänst, sid 5).

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för arbetsresor eller om resan av någon anledning bekostas av det allmänna.

I princip skall inga arbetsresor eller resor i samband med utbildning företas med riksfärdtjänst. Resor till utbildning som är att betrakta som ren fritidsverksamhet, till exempel



en kvällskurs som anordnas av något studieförbund får dock genomföras med riksfärdtjänst. (Transportrådets allmänna råd för riksfärdtjänsten, 1989:3)

Om den sökande har ersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS), och om resan kan ske med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, bör det prövas om kostnader för assistentens resa helt eller delvis kan anses ingå i assistansersättningen, varför riksfärdtjänst inte ska beviljas. (Handbok i riksfärdtjänst, 2009)

Riksfärdtjänst kan inte heller beviljas för resor som har direkt samband med ett medicinskt vårdbehov, det vill säga utredning och behandling av sjukdom eller skada.

Det finns situationer när en person ska vistas längre tid på annan ort, men inte har möjlighet att ändra folkbokföring för att kunna söka riksfärdtjänst där. Det gäller utbildning på riksgymnasium för funktionshindrade samt när en annan kommunal nämnd placerar en person i ett boende eller i en vårdform.

- När det gäller riksgymnasium för rörelsehindrade ungdomar bekostar Centrala Studiestödsnämnden ett visst antal hemresor till Söderköping. När dessa är utnyttjade har kommunen ingen skyldighet att bevilja ytterligare resor i form av riksfärdtjänst mellan studie- och hemorten.
- Andra nämnder än Kommunstyrelsen kan vid särskilda fall långvarigt placera en person i ett boende eller i annan vårdform i en annan kommun. De resor som uppstår i samband med dessa placeringar faller inte under Kommunstyrelsens ansvar.

Färdsätt

Enligt 7 § lag om riksfärdtjänst får tillståndet förenas med föreskrifter om färdsätt.

Buss eller tåg med ledsagare

Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen, men med hänsyn till den sökandes möjlighet att färdas. Det innebär att buss- eller tågresor med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt rullstolsplats, vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor. För en korrekt bedömning krävs att trafiksamordnaren noga undersöker hur tågen och tågstationerna ser ut samt vilken service tågbolagen erbjuder på den aktuella resan.

Vid tågresor beviljas ledsagare och kommunen ersätter ledsagarens tågbiljett. Ledsagaren kan behöva hjälpa resenären på toalettbesök eller vara ett allmänt stöd för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresor med ledsagare kan vid behov kompletteras med anslutningsresa med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Riksfärdtjänst kan även beviljas med buss och ledsagare.



Flyg

Flygpersonalen ger i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska finnas för att en flygresa ska bedömas som en riksfärdtjänstresa. Den extraservice som erbjuds gör att även en person med funktionsnedsättning kan resa med flyg på egen hand, vilket innebär att personen inte får någon merkostnad. Riksfärdtjänst med flyg kan endast beviljas när resan inte kan ske utan ledsagare.

Riksfärdtjänstresan kan ibland kompletteras med tillstånd för tåg eller buss tillsammans med ledsagare. Tillståndet kan även kompletteras med anslutningsresor med färdtjänstfordon mellan flygplatsen och besöksadressen.

Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när den sökande inte ens med hjälp av ledsagare har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara en resa med allmänna kommunikationer. Särskild prövning kan även ske vid flytt till särskilt boende i annat län.

Resorna samordnas, vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det. Om inte särskilda skäl finns kan resa med färdtjänstfordon tidigare eller senareläggas. Hur stor förskjutning i tiden som är möjlig och rimlig är beroende av resenärens hälsa samt syfte med resan.

Undantag från samåkning kan beviljas om funktionshindret omöjliggör kontakt med andra resenärer, till exempel vid grav allergi eller hög infektionskänslighet. Rätten till undantag från samåkning ska alltid prövas individuellt.

Resorna sker med färdtjänstfordon det vill säga personbil eller specialfordon med ramp eller lift.

Avgift

Enligt 8 § lag om riksfärdtjänst ska resenären betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Det är regeringen som bestämmer avgiftens storlek, vilken framgår i förordningen om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst (SFS 1993:1148). Färdtjänstresenärer under 26 år betalar 70 procent av egenavgiften.

Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa

Medresenär

Vid tåg- och flygresor kan självfallet önskat antal medresenärer följa med. Medresenären betalar sin egen biljett.

Vid resor med färdtjänstfordon får även önskat antal medresenärer följa med. Större fordon än vad som krävs på grund av resenärens funktionsnedsättning får dock inte utnyttjas. Medresenären betalar samma egenavgift som resenären.



Ledsagare

Enligt 6 § lag om riksfärdtjänst kan avgiftsfri ledsagare beviljas.

Många personer med funktionsnedsättning kan använda den allmänna kollektivtrafiken om de har en ledsagare med sig.

Det bör finnas särskilda skäl om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpt behovet ska vara av personligt slag och så pass stort att den hjälp föraren kan tillhandahålla inte är tillräcklig. För att beviljas ledsagare gäller generellt att hjälpbehovet är knutet till själva resan det vill säga när resenären sitter i fordonet. Hjälpt behov före och efter resa är i sig inte berättigande. Kommunen ersätter ledsagarens reskostnader. Då ledsagaren är bosatt på annan ort än riksfärdtjänstresenären ersätter kommunen även billigast möjliga biljettkostnader för tåg- eller bussresa till och från avreseorten för riksfärdtjänstresan.

Vem som helst som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Sökande får själv ordna en person som kan ställa upp som ledsagare. Att sökande inte har någon person som kan ställa upp som ledsagare under resa med allmänna kommunikationer, utgör ingen grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt färdtjänstfordon hela vägen.

Ansökan och beslut om riksfärdtjänst

Ansökan om riksfärdtjänst görs hos Kommunstyrelsens Tekniska förvaltning, trafiksamordnaren. Därefter utreds ansökan av trafiksamordnaren som har delegation att utreda om riksfärdtjänstillstånd. Enligt 9 § lag om riksfärdtjänst kan delegerad trafiksamordnare återkalla ett tillstånd om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga överträdelse av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten. Även föreskrifter får ändras om ändrade förhållanden föranleder det.

I de fall den sökande inte är känd hos trafiksamordnaren ska alltid en personlig kontakt utgöra grunden i utredningen.

Ansökan ska göras minst 14 arbetsdagar före resdag.

Riksfärdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och trafiksamordnaren. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om riksfärdtjänst dokumenteras i utredningen. Förvaltningslagens regler för handläggning av ärenden gäller.

Läkarutlåtande

Om samtalet inte ger tillräckligt underlag för beslut kan kontakt tas med hemtjänsten, disktriktsköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande. Det sker i samråd med sökande. Om osäkerhet kvarstår gällande den sökandes



möjlighet att åka med allmänna kommunikationer på egen hand eller med ledsagare kan det bli nödvändigt att begära in ett läkarutlåtande. Ett läkarutlåtande i sig berättigar inte till riksfärdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Om så krävs bör ett specialistläkarutlåtande begäras.

Beslut

Beslutet ska delges skriftligt. Beslutet ska innehålla vilket färd sätt riksfärdtjänstresan får genomföras med, om avgiftsfri ledsagare och/eller medresenär får följa med. I beslutet ska det också framgå om anslutningsresor med färdtjänstfordon är beviljat och om samåkning är möjlig.

Ett ärende får inte avgöras utan att sökande har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än sökande själv. Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtandet och utredningen kommuniceras till sökande före beslut. Om den sökande anser att någon uppgift är oriktig ska det antecknas.

Avslag och överklagande

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering. Om den enskilde är missnöjd med beslutet kan det enligt 13 § lag om riksfärdtjänst överklagas till länsrätten som gör en fullständig prövning av ärendet. Vid avslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till Kommunstyrelsens delegat inom tre veckor från det att den enskilde fick del av beslutet. Kommunstyrelsens delegat avgör om det finns skäl för omprövning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till länsrätten. Ansvarig handläggare är skyldig att hjälpa den enskilde med överklagandet om så önskas.